

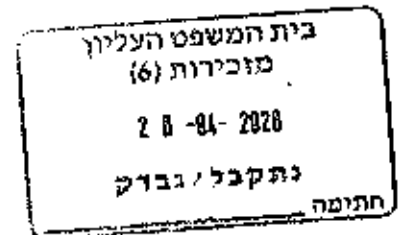
בעניין:

לשכת רואי חשבון בישראל, ח.פ. 0-002113-52

על-ידי ב"כ עוה"ד איל נייגר ואו נעם ברימן ואו יניב סטל ואו נועה כרמל ואו נגה רוזמרין
ממשרד עדי קפלן ושות', עורכי דין
רח' ויצמן 2, תל-אביב 6423902
טל': 03-7700222; פקסי: 03-7700223

הצעות (חמבקשת)

- דג -



1. ממשלת ישראל

2. שר האוצר

3. מנהל רשות המיסים - משרד האוצר

באמצעות מחלקת הב"צ, פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, משרד המשפטים, ירושלים 91490
טל': 02-6466345; פקסי: 02-6466655

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי, המופנה למשיבים (להלן - "המשיבים") והמורה להם לבוא ליתן טעם -

- א. מדוע לא יפעיל המשיב 3 את הסמכויות המוקנות לו, בין היתר, מכח סעיף 186 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - "פקודת מס הכנסה") ומכת סעיפים 73 ו-116 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - "חוק מע"מ") וידחה את חמתעים להגשה ותשלום: דוחות המע"מ למדווחים בדיווחים החד החדשיים¹, דוחות הניכויים ואת מקדמות המס, בגין חודש מרץ 2020,
- ב- 30 ימים, זאת בהתייחס לנישומים שמחזור עסקיהם השנתי אינו עלה על 50 מיליון ש"ח (למעט עסקי מזון ופארם).

¹ מכת תקנה 20(ב) לתקנות מס ערך מוסף, תשל"ו-1976 (להלן - "תקנות מע"מ" ו- "דוח חד חדשי", בהתאמה).

בעניין:

לשכת רואי חשבון בישראל, ח.פ. 0-002113-52

על-ידי בייב עזה"ד איל נייגר ואו נעם ברימן ואו יניב סטל ואו נועה
כרמל ואו נגה רוזמרין
ממשרד עדי קפלן ושות', עורכי דין
רח' ויצמן 2, תל-אביב 6423902
טל': 03-7700222 ; פקסי': 03-7700223

העותרת (המבקשת)

- ד ד -

1. ממשלת ישראל
2. שר האוצר
3. מנהל רשות המיסים - משרד האוצר
באמצעות מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, משרד המשפטים, ירושלים 91490
טל': 02-6466345 ; פקסי': 02-6466655

תמשיכים

עתירה למתן צו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי, המופנה למשיבים (להלן - "תמשיכים")
והמורה להם לבוא ליתן טעם -

א. מזדע לא יפעיל המשיב 3 את הסמכויות המוקנות לו, בין היתר, מכח סעיף 186 לפקודת מס
הכנסה [נוסח חדש] (להלן - "פקודת מס הכנסה") ומכח סעיפים 73 ו-116 לחוק מס ערך מוסף,
התשליו-1975 (להלן - "חוק מע"מ") וידחת את המועדים להגשה ותשלום: דוחות המע"מ
למדרותים בדיווחים אחד חודשיים¹, דוחות תניכויים ואת מקדמות המס, בגין תודש מרץ 2020,
ב- 30 ימים, זאת בהתייחס לנישומים שמחזור עסקיתם השנתי אינו עולה על 50 מיליון ש'
למעט עסקי מזון ופארם).

¹ מכח תקנה 20(ג) לתקנות מס ערך מוסף, תשליו-1976 (להלן - "תקנות מע"מ" ו- "ידחת חד חודשי", בהתאמה).

ב. מדוע לא יפעיל המשיב 2 את סמכותו ויאפשר קיזוז מקדמות מס ששולמו על ידי הנישומים טרם מצב החירום, בגין תחודשים ינואר-פברואר 2020, מתשלומי מקדמות מס בחודשים שלאחר מכן ומתשלומי המיסים האחרים המגיעים ממנו, זאת בהתייחס לנישומים שמחזור עסקיהם השנתי אינו עולה על 50 מיליון ש"ח (למעט עסקי מזון ופארם).

ג. לחילופין, מדוע לא תעשה המשיבה 1 שימוש בסמכותה ותתקין תקנות לשעת חירום אשר יאפשרו את דחיית המועדים לביצוע התשלומים וקיזוז מקדמות מס הכנסה, חנוכרים בסעיפים א' ו- ב' לעיל.

ד. לחילופי חילופין, מדוע לא יינתן כל סעד נוסף או אחר כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון ולצדק על מנת למנוע את הפגיעה באינטרסים הציבוריים המפורטים בעתירה זו.

כן מתבקש בית משפט נכבד זה לחייב את המשיבים בהוצאות משפט העותרת ושכ"ט ע"ד בצירוף מע"מ כד"ן.

כל ההדגשות בעתירה זו אינן במקור אלא אם נאמר במפורש אחרת.

לחלו נימוקי העותרת

א. אקדמות מילין

1. בימים 23 ו- 27 באפריל 2020 נדרשים מאות אלפי עסקים קטנים וכינוניים בישראל, אליהם מתייחסת עתירה זו, לדווח לרשות המסים ולשלם על פי דוחות אלו את: הניכויים משכר עובדיהם, מקדמות המס החודשיות שלחם ותשלומי המע"מ בגין חודש מרץ 2020.

2. מן המפורסמות היא כי רבים מעסקים אלו מגיעים למעמד זה כשהם נמצאים על פי תהום עסקית וכשקופתם נדלדלה לגמרי, בעקבות סגירת עסקיהם או צמצום ניכר בפעילותם, שהיו וחינם ותוצאת ישירה של מגפת הקורונה שהתרגשה ובאה עלינו, ושל החלטת ממשלת ישראל להפסיק או להגביל את פעולת עסקיהם ואת הגעת לקוחותיהם ועובדיהם אל עסקיהם, במטרה לצמצם את ממדי המגיפה בישראל. תזרים חמוזמנים של עסקים אלו נפגע באופן אנוש. יתרה מזו, אף מבחינה טכנית הם ניצבים בפני שוקת שבורה ואינם יכולים, אף מהבחינה הטכנית, להיערך להגשת הדיווחים הנדרשים, ולאור זאת, גם לביצוע חלק מחתשלומים.

3. כפי שנראה בעתירה זו, כבסיפור קפקאי, עסקים אלו ממתנינים נאשות לסיוע חתזרימי עליו מכריזים קברניטי חמדינה חדשות לבקרים, ולחציל אותם, פשוטו כמשמעו, אך במציאות מבושש לברא, ומנגד, באותה שעה ממש, אותה ממשלה מבקשת מהם לעמוד בתשלומי המיסים תשוטפים, בבחינת ייקוב חדן את ההר, קודם שהשכילה להעביר לידם סיוע שיאפשר את שיפור מצבם התזרימי החמור ועמידה בין היתר בחובות אלו. זאת למרות שעל פני הדברים ניכר כי היא מבינה את חומרת מצבם.

4. אם לא יידתו חתועדים כמבוקש בעתירת זו, בידי עסקים אלו שומרי החוק לא תוותר אפוא, אלא החובה לעמוד בתשלומי המיסים האמורים במועדם ולהשתמש לשם כך ביתרות הניזלות האחרונות שנתרו בחשבונותיהם, ככל שנתר, ותך שהם מסתכנים בהכרזה על חדלות פרעון, סגירת עסקיהם ופיטורי אחרון עובדיהם.

5. כגודל אסונום של עסקים אלו, כן גדל מחדלם של המשיבים ומתנוססת לעין כל אי הסבירות הקיצונית בהתנהלות ובחלטותיהם של המשיבים שלא להפעיל את סמכותם, במשמע חובתם, לאפשר דחיה קצרה במועדי תשלום המיסים ותמקדמות האמורים (בת שלושים יום בלבד). דחייה זו מתחייבת נוכח מצבם החמור של העסקים בגסיבות בתן נסגרו עסקיהם לתקופה ממושכת והכנסותיהם נפגעה פגיעה אנושה, קל וחומר, בשעה שהמשיבים מחייבים חדשות לבקרים כי הם מבקשים לסייע לאותם עסקים ממש. אי מתן הדחייה המבוקשת, אשר תאפשר לגשר על הפער בין מצב תורים המזומנים הנוכחי של עסקים אלו לבין מצבם עם קבלת הסיוע הממשלתי המיוחל, אינה סבירה באופן קיצוני, אינה מידתית, ואינה מתיישבת בעליל עם הצהרותיהם של המשיבים עצמם.

6. מחדל זה זועק השמימה. משהמשיבים עשו ועושים שימוש גזיר בסמכות דתית תשלומי המיסים משך שנים רבות, בשלל מצבי חחירות והלוחמה שחצה מדינת ישראל ועליהם נעמד בעתירה זו, אך הם חדלים לעשות כן בשעה מהקשות בשעות שידעה מדינת ישראל ואין מסבירו הוא זועק לשמים בהינתן שאין מאתוריו שיקולים של חסרון כיס או תקציב לקופת המדינה, אלא מחוזה גשר עד למימוש הסיוע התקציבי לעסקים אלו עליו החליטה המדינה ואותו תקצבה. הוא עומד בסתירה לדחיות תשלומי מס שנקטות בימי קורונה אלו על ידי רבות מאומות העולם! ותוא מתנכר לקושי המעשי בהגשת דוחות אלה, בימים של מתסור בכח אדם וקשיים בורירת מידע עסקי שוטף.

7. העותרת, כמי שלמעלה מ-14,000 חברה מספלים בהגשת דוחות המס של עסקים אלו (וחלקם אף נמנים בעצמם על עסקים אלו) ומסייעים בידם מדי יום ביומו, בעתות חירום כבעתות רגיעה, שמעה ושומעת את קול שוותם של עסקים אלו, בימים קשים אלו, והתייצבה היא אפוא ובאה בשערי בית המשפט הגבוה לצדק לתנות את מצוקתם ולבקש בשם חברה ועסקים אלו, כי יינתנו מלפני בית משפט נכבד זה הסעדים המתבקשים ברישת העתירה.

8. קודם שעשתה כן פנתה העותרת למשיבים ולגורמי שלטון בכירים אחרים, בבקשה לדחית מועדים כאמור, כשהיא עומדת בקשר אמיץ ומסייעת בידי מוסדות הממשלה ובית המחוקקים בתכנון הפעולות לשיקום העסקים וחזרת המשק לפעולה מחדשת. רק משבקשתה לדחית המועדים דחתה, בלית ברירה הגישה העותרת עתירה זו.

9. תוכן עניינים

פרק	נושא	עמ'
א	אקדמות מילין	2
ב	העתירה בקליפת אגוז	4
ג	הצדדים לעתירה	7
ד	נימוקי העתירה	9
ה	הטיעון המשפטי	17
ו	סוף דבר	23

ב. העתירה בקליפת אגוז

10. כבר בראשית הדברים יאמר כי עתירה זו מוגשת בלידת ברירה, לאחר שנסיימה של העותרת להידבר ולהגיע להסכמות עם המשיב 3 בדבר דחיית המועדים, נענתה, הלכה למעשה, בשלילה. יש להבחיר כי ככלל מתקיים שיח ושיג שוטף והדוק בין העותרת למשיב 3 בעניינים רבים ומגוונים ובכלל זה בנוגע לדחיית מועדים וכפי שיובהר להלן. אלא, שלמרבח הצער, אותו דיאלוג המתקיים חדשות לבקרים בימי שגרה לא צלח בימים טרופים אלו.

11. עניינת של עתירה זו הינו אפוא בניסיון למנוע מבעלי עסקים "קטנים" ו"עסקים בינוניים" לעמוד בפני סיטואציה בלתי אפשרית מבחינתם, במסגרתה לא יוכלו לפעול בהתאם לדין החל עליהם ולהגיש את דוחות המס ולבצע את תשלומי המס השוטפים, בין אם מחמת חוסר אפשרות פיזית לערוך את הדוחות ובין אם לנוכח פגיעה קריטית בתזרים המזומנים ומחנק האשראי - סיטואציה שנובעת מחתפשות נגיף הקורונה (להלן - "משבר הקורונה") ולאפשר להם לשרוד את פרק הזמן שעד לקבלת הסיוע הממשלתי המוצטר ולחזור לתפקוד מלא או חלקי. מגור זה סופג בתקופה האחרונה פגיעה כלכלית אנושה וחמשכה עלול להביא לקריסה המוחלטת של עסקים אלה, ובעקבות קריסתם פגיעה בציבור מועסקיהם ובמשק כולו, ואין לעותרת אלא להביא מהצהרת ראש הממשלה בעקבות נגיף הקורונה ביום 18.4.2020 כפי ששודרה בכלל ערוצי הטלוויזיה ולפיה "הצעמאים והעסקים הקטנים הם נשמת הכלכלה, והם ראויים לכל עזרה". מכאן העתירה.

הצהרת ראש הממשלה מיום 18.4.2020 מצורפת לעתירה זו ומסומנת כנספח 1.

12. למען גידור העתירה ובהעדר נתונים, העריכה העותרת כי העסקים הרלוונטיים לקבוצה נשוא העתירה ניתנים לאפיון תחת מחזור עסקים של 50 מיליון ש"ח, ברם ככל שייגעו לידה נתוני סיווג טובים יותר, שומרת לעצמת העותרת את הזכות לבקש מבית המשפט הנכבד לתקן או לתתאים את העתירה.

13. הימים ימי קורתה בארץ ובעולם. שעת חירום חסרת תקדים. הצעדים הננקטים על ידי הממשלות בארץ ובעולם, דרמטיים מאין כמוהם.

14. השלמות החיבטיים חבריאותיים של משבר הקורונה כופות צעדים קיצוניים ומרחיקי לכת, בהם סגירת עסקים, צמצום העסקת עובדיהם של עסקים שנתרן פתוחים ומגבלה קשה על תנועת לקוחות, אשר השפעותיהם גם ברמת הכלכלית והקניינית אדירה.

15. במהלך החודשיים האחרונים עשתה ממשלת ישראל שימוש בסמכויותיה לפי סעיף 39 לחוק-יסוד: הממשלה, והתקינה תקנות שעת חירום אשר מטרתן הגבלת הפצת נגיף הקורונה ומניעת הדבקה המונית. בין היתר התקינה הממשלה את תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה - חחדש - הגבלת פעילות), תש"ף-2020 (להלן - "תקנות הגבלת פעילות"), את תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החחדש), תש"ף-2020, (להלן - "תקנות הגבלת מספר עובדים") ועוד שורה ארוכה של תקנות שעת חירום.

16. תקנות אלו וחוראות הנחיות ומגבלות נוספות שהטילה הממשלה, הביאו להשבתה כמעט מוחלטת של הפעילות הכלכלית במשק, לפגיעה קשה בחופש העיסוק והקניין, מנעו את פתיחת מרבית העסקים והסבו ועדיין מסכות נזקים כלכליים תסרי תקדים למשק, לחברות, לעסקים ולעובדים, וזאת בלי להידרש לפגיעות אחרות אשר אינן מעניינה של עתירה זו. בתוך כך, עסקים רבים נאלצו, להוציא עובדים רבים לחופשה ללא תשלום ואף לפטר עובדים, במטרה להקטין את ההוצאות הכספיות שלהם, לטובת הפסקת הפעילות ואו צמצומה.

17. ייאמר כבר עתה: הממשלה אינה עיוורת לנזקים אלו. הממשלה קיבלה שורה של החלטות בדבר מתן תמריצים שונים לרבות באמצעות תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה חודש) (מענק סיוע לעצמאים), תש"ף-2020 (להלן - "תקנות מענק סיוע").

18. כמו כן התקינו הממשלה תקנות הנוגעות לדחיית תקופות בעניין הליכי מיסוי שונים. כך תוקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה חודש) (דחיית תקופות בעניין הליכי מס), תש"ף-2020 (להלן - "תקנות הליכי מס"), תקנות בעניין דחיית המועדים לתשלום קנסות וכיו"ב. בנוסף, מקדמות יוזמות נוספות בדבר מתן הלוואות בערבות מדינה לנפגי קורונה, מענק לעצמאים בתקופת קורונה וכיו"ב.

19. ברם, למרות ההחלטות שהתקבלו בדבר דחיית מועדים שונים (שעניין בעיקר דחיית המועדים הקבועים בדיני המס להפעלת סמכות רשות המיסים ודחיית מועדי תשלום קנסות), מועדי תשלומים שונים לרשויות המס ממשמשים ובאים ממש בימים קרובים, מאחר ולא נתקבלת כל החלטה בדבר דחיית תשלומיהם, כמו גם דחיית הדיווחים הנדרשים, וזאת בשעה שהעסקים עדיין סגורים, הנזקים הכלכליים מצטברים ואילו שורת התמריצים עליהם הוחלט, או לפחות חלקה מתעכבת במשעולי הבירוקרטיה ומימושה הינו חלקי בלבד.

19.1. כך, ביום 23.4.2020 צפויים להידרש בעלי העסקים לשלם את מקדמות מס הכנסה ותשלומי הניכויים בגין חודש מרץ 2020. מועד זה לא נדחה ונתר על כנו מאז קביעתו אי שם טרום משבר הקורונה על פי הדין החל.

19.2. בנוסף, מועד הדיווח והתשלום של מע"מ בגין חודש מרץ 2020 של עוסקים המדווחים למע"מ בדיווח חד חודשי יחול ביום 27.4.2020. מועד זה לא נדחה ונתר על כנו מאז קביעתו אי שם טרום משבר הקורונה..

19.3. במאמר מוסגר ייאמר כי מתעד תשלומי המע"מ לעוסקים המדווחים בדיווח דו חודשי² (שחיקף עסקיתם עד 1.5 מיליון ₪) נדחה עד ליום 27.4.2020 במסגרת החלטת רשות המיסים מיום 17.3.2020. המועד הדחוי האמור נקבע (לאחר דחיה קצרה קודמת) כבר בתקופת משבר הקורונה.

(להלן - "דוחות המס" ו"תשלומי המיסים", בהתאמה)

פרסומי רשות המיסים אודות המועדים המתעדכנים והנדחים של דיווחים שונים מצדפים לעתירה זו ומסומנים בנספחים 22-23, בהתאמה.

³ מכח תקנה 20 (על תקנות מע"מ) (להלן: "דוח דו חודשי").

20. יצוין כי השימוש בסמכות לדחיית מועדים אינה ייחודית לימי משבר הקורונה. המדובר בדחייה המצויה בסמכות המשיב 3 בדברי החקיקה השונים, ואשר נעשה בה שימוש במקרים קלים לאין שיעור ממשבר הקורונה. מקל וחומר, מתבקש היה כי נעשה בה שימוש גם במקרה הטכני, נוכח חומרתו היקפו והשפעתו על הסביבה העסקית כולה. ואולם, למרות שהדבר מתבקש וחגיגי, במיוחד נוכח מצבם הקשה של העסקים והעיסובים בהגעת הסיוע, נמנעים המשיבים מדחיית מתנדי התשלום לניל.

21. דחיית מועדים זו גם איננה ייחודית לישראל, אלא ננקטה על ידי עשרות מדינות ברחבי העולם והן מהווה צעד שהמדינות נקראות על ידי ארגון ה-OECD לבחון.

22. הקשיים בביצוע התשלומים במקרה הטכני אינם מתבטאים רק ביכולת הכלכלית של העסקים לבצע את התשלומים אלא גם ביכולת הטכנית לבצעם. המגבלות על התנתעה במרחב הציבורי, על החגעה למקומות העבודה, על כמות העובדים וכיו"ב, אותן הטילה הממשלה, מקשות ביותר על מערכי הכספים של העסקים להכין ולדווח את דוחות המס בזמן או לתעביר את החומר המתאימה לרואי החשבון המייצגים את העסקים. קבלת נתונים בהם חשבונות מס מספקים נתוני שירותים שנסגרו, ביצוע בירורים ופעולות אחרות הנדרשות באופן אחראי לשם הגשת הדיווחים וביצוע התשלומים הינה קשה שבעתיים בימים אלו.

23. אי דחיית המועד להגשת דוחות המס ולביצוע תשלומי המיסים, בין בדרך של קבלת תחלטה על ידי המשיב 3, ובין בדרך של קביעת הדחייה במסגרת תקנות שעת חירום או בכל דרך אחרת שימצאו המשיבים לנכון, בחצטברות יתר הנזקים חגנרמים לאותם בעלי עסקים עלולה להביא למפולת של ממש ולאפקט דומיטו ממנו מזהיר (כאמור להלן) ארגון ה-OECD. הפעלת שיקול הדעת בנושא על ידי המשיבים עד כה אינה סבירה באופן קיצוני ביותר, אינה מידתית, ואינה מביאה בחשבון את החשלוכות החמורות של אי הדחייה כאמור, לעסקים, ליחידים ולמשק כולו.

24. עסקים אשר נסגרו מחויבים עדיין בתשלומים רבים למשכירים, לספקים, לעובדים, לרשויות ועוד. אי דחיית המועדים תסב פגיעה נוספת בעסקים בעת הזו, עלולה למוטט אותם ולהביא לגידול נוסף באבטלה חדרמטית במשק, כבר בתוצאים הקרובים, כתוצאה מהבאתם של אותם עסקים למצב של חדלות פירעון.

25. למעשה הסעדים הנדרשים בעתירה זו אינם מחויבים נתינה ואין הם כרוכים בנטל כספי על המדינה, שכן המדינה נמצאת, כפי שהצתירה והתחייבה, בעיצומם של צעדים להעברת סיוע לעסקים שנקלעו למשבר בהיקפים ניכרים ביותר של עשרות מיליארדי ש"ח, וכספי הסיוע יתועלו בין היתר לתשלום המיסים. ברם מאחר וכפי שטראה להלן כספים אלו הגיעו רק בחלקם וחלקם הארי מבושש לבוא, חחלטת דחיית המועדים המבוקשת אינה באה אלא לגשר על פערי ומצוקת תורים המזומנים של העסקים, עד הגיע הסיוע המיוחל.

26. לבסוף בתבילת הסיוע עליה חדיע משרד האוצר (כאמור בגספת 12) נכללה גם הבטחה להחזר מקדמות המס ששולמו על ידי נישומים (ככל ששולמו) בחודשים ינואר-פברואר 2020 (בהודעה ככל הנראה נפלה טעות שעה שאוזכרו החודשים פברואר-מרץ 2020). מאחר והחזר זה לא ברצע בפועל ומאותם טעמים של מצוקת תורים המזומנים של העסקים עליה עמדנו, מבקשת העותרת, כסעד משני, להורות למשיבות כי מקדמות אלו יקוזזו מתשלומי מקדמות המס ומתשלומי המיסים האחרים המגיעים ממנו בחודשים שלאחר מכן.

27. העותרת פנתה לנציגים שונים של ממשלת ישראל במטרה לחביא לדחיית המועדים ואולם עד כה ללא התעיל.

28. בגסיבות אלו, נוכח כל אחת מהגסיבות לעיל בפפרד, ועל אחת כמה וכמה מכח הצטברותן של הגסיבות יחדיו, מוגשת עתירה זו.

29. לאור זאת, מתבקש בית משפט נכבד זה ליתן את הצו כמפורט ברישא לבקשה זו.

א. הצדדים לעתירה

30. העותרת, לשכת רואי חשבון בישראל (להלן - "העותרת" או "לשכת רואי חשבון" או "הלשכה"), נוסדה בשנת 1931. לשכת רואי חשבון היא גוף המאגד באופן וולונטרי את החלק הארי של ציבור רואי חשבון בישראל. בישראל. בלשכה תברים למעלה מ- 14,000 רואי חשבון העוסקים במקצוע.

הענק תזכיר לשכת רואי חשבון מצ"ב לעתירה זו ומסומן כנספח 3.

31. חברי הלשכה מייצגים את מרבית הנישומים בישראל, בכלל זה העסקים בהם עוסקת עתירה זו, ובתוך כך עוסקים (בתאגידים בהם הם פועלים כאנשי כספים) ומסייעים לעסקים אותם הם מייצגים בהכנת דוחות המס השנתיים כמו גם אלו חשוטפים. לא זו אף זו, רואי חשבון משמשים כתובת מקצועית לניהול הכספי של עסקי לקוחותיהם בעזרת חירום כבעתות רגיעה. למען הגילוי הנאות, חלק מחברי הלשכה - העצמאים שבהם - מחויבים בעצמם גם חלק מנפגעי המשבר, ועם זאת עושים הם לילות כימים, לעיתים בכח אדם חסר ולפעמים בחערך כל תגמול, כדי לסייע בידי לקוחותיהם לצלוח את המשבר.

32. בתשעים שנות קיומה הפכה לשכת רואי חשבון גם חלק מהמערך המקצועי-כלכלי של מדינת ישראל. בתוך כך לשכת רואי חשבון מקיימת ועדות קשר עם רשות ניירות ערך, מבקר המדינה, רשויות המסים, המפקח על הבנקים, המפקח על הביטוח, המוסדות להשכלה גבוהה וגורמים רבים אחרים, ומשמשת גם כגוף מייצג לרשויות הפיקוח על הבנקים, חברות הביטוח, החברות הממשלתיות ורגולטורים נוספים.

33. בנוסף, לשכת רואי חשבון בשיתוף עם רשות ניירות ערך הקימו מוסד עצמאי לתקינה בחשבוטאות, האחראי על פרסומם של גילויי דעת וכללי דיווח כספי המחייבים את כל קהיליית העסקים בישראל.

34. מעמדה הייחודי של לשכת רואי חשבון הוכר גם בתקנה 24 לתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), תשל"ג-1973, לפיה:

"מי שפעל בהתאם לתקן, להוראה או להנחיה של לשכת רואי חשבון בישראל, שאינם סותרים במפורש או מכללא תקנת מתקנות אלה, רואים אותו כאילו פעל בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אלא אם יוכח כי פעולתו בניסבות שבחן נעשתה לא היתה סבירה."

35. חשיבותה ומעמדה של לשכת רואי חשבון באה לידי ביטוי, בין היתר, בעובדה כי היא מוכרת בדברי תקיקה רבים כגורם אשר עמדתו נדרשת טרם קבלת החלטות שונות, בין בדרך של חובת התייעצות סטטוטורית, ובין בדרך של הכרה בעמדותיה בדרכים אחרות. כך, בחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955, בסעיף 10(ב) ובסעיף 11(א) נקבעו חובות התייעצות סטטוטורית של שר המשפטים עם לשכת רואי חשבון בטרם יתקנו תקנות בנושא ניגוד עניינים ואי-תלות של רואה חשבון, ובנושא דרך פעולה של רואה חשבון. בנוסף בחוק מע"מ, סעיף 67(ד)(1), נקבע כי עמדה חייבת בדיווח בנושא מס ערך מוסף תפורסם רק לאחר שלשכת רואי חשבון תינתן הזדמנות סבירה לטעון את טענותיה ביחס לאותה עמדה. לא נכביר מעבר לכך במסגרת עתירה זו.

36. לבסוף, ראוי לציין כי כמתחייב ממעמדה המתואר לעיל, העותרת משתפת פעולה באופן צמוד עם משרדי הממשלה ועם בית המחוקקים, למן ראשיתו של המשבר, ובתוך כך העמידה לרשותם של כל אלה ניירות עמדה ורעיונות מקצועיים לטיפול במשבר וביציאה ממנו, והיא נוטלת חלק באופן כמעט יום יומי בדיוני וועדות הכנסת השונות העוסקות בכך ובמיוחד ועדת הכספים של הכנסת.

37. מכל מקום, זו לא הפעם הראשונה מאז תחילת המשבר שחורגת העותרת ממנהגה ונאלצת לעתור לבג"ץ, משמצאה את כל הדלתות סגורות בפניה בטיפול במשבר נשוא עתירה זו, ותקווה בליבה כי בטרם יידרש בית המשפט הנכבד לעתירה זו, יעמדו המשיבים על דעתם ויעניקו את זחיית המתעדים המיוחלת, בבחינת פתח לנו שער בעת מעילת שער.

38. המשיבים, ממשלת ישראל וזרועותיה האמונות על ההיבטים הכלכליים של השלכות משבר תקורות נשוא עתירה זו, אתראים מתוקף תפקידם על טיפול במשבר הקורונה על כל תיבטיו, לרבות משבר תזרים המזומנים של העסקים והכלים לשיפורו. כפי שכבר חוסבר לעיל בעתירה זו, המשיבים מכירים בקיומו של המשבר, פועלים בדרכים שונות לטיפול בו, אך לפחות בנושאים נשוא עתירה זו, חס אינם פועלים כנדרש - באופן העולה כדי חוסר סבירות קיצוני וחוסר מידתיות, תוך אי הפעלת שיקול הדעת הנדרש לטיפול בסוגיות האמורות, וזאת בניסבות הקיצוניות אליהן נקלעה המדינה, בכלל, וקבוצת העסקים נשוא העתירה מתוכה, בפרט.

ד. נימוסי העתירה

39. עתירה זו עניינה סעדי חירום לבעלי העסקים הקטנים והבינוניים בישראל (שמחזור עסקיהם עד 50 מיליון ש"ח לשנה (למעט עסקי מזון ופארם), אשר משבר הקורונה הביא אותם על פי תחום כלכלי וחמאיימים לגרור עמם את חמשק סלול למיתון ואבטלה כבדים; עניינה ביכולת המשך קיומם תמידי של עסקים אלו עד אשר יגיע סיוע המדינה עליו תכריזו קברניטי המשק, ושעם כל הסוּגה הטובה וההצטרות המרובות מבושש לבוא; עניינת בקש האחרון המאיים על המשך קיומם של עסקים אלו; עניינה מגבלות אמת בעמידת בלוחות זמנים הקבועים להגשת דוחות המס, שהם תוצר של סגירת עסקים ותגבלות תנועת כח אדם יציר המגפה והתלטות הממשלה, ועניינה בתוצאה בלתי סבירה באופן קיצוני, של חשש ממשי ליצירת נזק כלל משקי כאמור וחפיכת עשרות אלפי נישומים בן לילה עברייני מס, תלף החלטה מנהלית, מתבקשת ונטולת השלכות תקציביות, בדבר דחיית המועדים להגשת דוחות המס.

40. מגפת הקורונה והשלכותיה

40.1. כידוע לכולי עלמא (בכל מובן שהוא), מגפת הקורונה והצורך למנוע את התפשטותה הביאו את ממשלת ישראל, בדומה למרבית הממשלות בעולם, לנקוט צעדים דרמטיים ותסרי תקדים שעיקרם צמצום ככל האפשר של תנועת אנשים על מנת להקטין את סיכוני התדבקה.

40.2. במסגרת זו החליטה הממשלה, בין היתר במסגרת תקנות הגבלת פעילות ותקנות הגבלת מספר עובדים, על הפסקת פעילותם של מנזרים שלמים במשק ועל צמצום דרסטי בפעילותם של מרבית המגזרים, שלא חולט להפסיק לתלוטין את פעילותם.

40.3. תקנות הגבלת פעילות ותקנות הגבלת מספר עובדים כמו גם הוראות הנחיות ומגבלות נוספות שהטילה הממשלה, הביאו להשבתה כמעט מוחלטת של הפעילות הכלכלית במשק, לפגיעה קשה בחופש העיסוק והקניין, מנעו את פתיחת מרבית העסקים וחסבו ועדיין מסבות נזקים כלכליים חסרי תקדים למשק, לחברות, לעסקים ולעובדים, וזאת בלי להידרש לפגיעות אחרות אשר אינן מעניינה של עתירה זו. בתוך כך, עסקים רבים נאלצו להוציא עובדים רבים לתופשה ללא תשלום ואף לכטר עובדים במטרת להקטין את החוצאות הכספיות שלהם לנוכח הפסקת פעילותם.

41. מאמצי המדינה לסייע לעסקים מתעכבים ונימושם חלקי בלבד

41.1. בהכירה במצב דברים קריטי זה החליטה ממשלת ישראל על שורה של צעדים לחקלה על העסקים בישראל בכלל ובפרט אלו הקטנים והבינוניים, בהם: הלואות בערבות מדינה, מענקים חד פעמיים בשתי פעימות, הקלות בתשלומי ארנונה חשמל ומים, בהיקף כולל של 80 מיליארד ש"ח (רי נספחים 12-2 לעתירה זו).

41.2. על מודעות המדינה בכלל וזו של רשות המיסים לצורך הדחוף בתזרמת סיוע זה למניעת קריסת העסקים הקטנים והבינוניים בפרט מעידה הדעתו של המשיב 3 לעיתונות (כחלק מהודעת ראשי משרד תאוצר תאחרים) מיום 30.3.2020 (נספת 27 לעתירה זו), הקובע כי:

ייהשלכות הכלכליות של התפשטות נגיף הקורונה מציבות בפני המשק, הממשלה ובכלל זה משרד האוצר ורשות המיסים אתגרים לא פשוטים המחייבים אותנו לעשות כל מאמץ לאפשר המשכיות עסקית למגזר העסקי, תוך דגש על העסקים הקטנים המותאמים עצמם במאבק קיומי. רשות המסים פעלה מהיום הראשון למשבר להקל על תזרים המזומנים של העסקים, במתן אורכות בתשלום ודוח וזירוז החזרים וכן בפישוט הליכים ומענה בערצים דיגיטליים. בתוך כך, אנו מערכים ליישום הצעדים בתחום המס בתוכנית הסיוע ונעשה כל שביכולתנו בכדי לחקודים ולשלם את המענק לעצמאים שיעמדו בקריטריונים, בהליך פשוט ומחיר, כך שחכסף יכנס לחשבונות הבנק שלהם תוך ימים ספורים מחגשת הבקשה".

41.3. יצוין כי למימוש תוכנית סיוע זה יעדה הממשלה תקציבים מיוחדים וכאמור בתיקון לחוק יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 10 והוראת שעה לשנת 2020) אושרה הגדלת תקציב (לעומת זה חלטהרי של 1.12) בכמה מישורים בהם: 9 מיליארד ש"ח כמענק וסיוע לעצמאים; הנחות בארנונה בחיקף של 2.6 מיליארד ש"ח; עלות תקציבית של פתרונות אשראי - 2.25 מיליארד ש"ח; תשתיות, טכנולוגיה עילית, דיגיטליזציה ותוכנית יציאה מתמשבר - 4.7 מיליארד ש"ח.

41.4. למרבה הצער וחרף גילוי הרצון הטוב, בפועל כמפורט להלן, מעט קרת והצהרות נשאר ברובן בחזקת דיבורים, ותו לא.

42. גם ביצוע החלואות בערבות המדינה חלקי ביותר

42.1. ביום 9.3.2020 פתח אגף החשב הכללי מסלול סיוע ייעודי לעסקים הקטנים והבינוניים, במסגרת החסכמים הקיימים מכוח פעילותה של חקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה ("חקרן") במטרה לסייע לעסקים שנקלעו לקשי תזרים כתוצאה מחמבלות שחוטלו על ידי הממשלה להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה.

42.2. עם זאת, נוכח מאפייני הסיוע הייחודיים הנדרשים הוחלט להקים מנגנון סיוע ייעודי נפרד מהקרן וביום 24.3.2020 סוכם על הקמת קרן סיוע ייעודית לעסקים בשל התפרצות הנגיף.

העתק הודעה מיום 24.3.2020 בדבר פתיחת מסלול סיוע ייעודי לעסקים הקטנים והבינוניים מכח פעילותה של חקרן לעסקי קטנים ובינוניים בערבות המדינה; והקמת קרן סיוע ייעודית לעסקים בשל התפרצות הנגיף מצורף לעתירה זו כנספח 4.

42.3. חיקף החלואות שהוקצו לקרן זו עומד על 8 מיליארד ש"ח ולפי הצהרות הממשלה החלואות היו אמורות להיות בערבות מדינה בשיעור של 85%.

העתק עקרונות קרן סיוע ייעודית בערבות מדינה לעסקים בשל התפשטות נגיף הקורונה מצורף לעתירה זו כנספח 5.

42.4. לא זו אף זו, העתרת למדה מכלי התקשורת כי ממשלת ישראל סיכמה עם המערכת הבנקאית כי שיעור ערבותה יעמוד על 15% ולא 85% כפי שניתן היה להבין מהודעתה הראשונה.

42.5. לא מקרי אפוא הדבר כי נכון למועד הגשת העתירה, וכפי שנמסר בדיון בוועדת כספים של ת כנסת שחתכסה ביום 19.4.2020, מקרב 41,000 בקשות שחוגשו לקבלת הלוואות, נידונו 3,000 בקשות ורק כ- 1,900 הלוואות אושרו בחיקף כספי כולל של 900 משי"ח (11.25% מהקרן) ואת כאמור מתוך סך של 8 מיליארד ₪ עליהם הוצחר לכתחילה, וזאת כמעט לאחר חודש ימים ממועד אישור העמדת ערבות המדינה ללוואות וכמעט חודשיים מיוזם המחלק כולו. אם בשל בעיות בירוקרטיה או מחסור בכח אדם בבנקים ואם משום התנחלות זהירה מדי של הממשלה, אשר התחייבה כאמור כלפי הבנקים למסגרת ערבות כוללת של 15% מסך תיק הלוואות הכולל בלבד (בהנחה של default חלקי), וגררה אחריה זהירות יתרה של הבנקים בהענקת הלוואות.

לעניין סעיפים אלו, יפים גם דבריו של נגיד בנק ישראל, פרופ' אמיר ירון, בראיון למוסף G מיום 16.4.2020 המדברים בעד עצמם:

"...בהלוואות ובקרנות לקח זמן לייצר אותן מבחינה תקינתית. בתחילה נשענו על קרן שהיתה קיימת ולא כללת חלק מהבנקים, כשבשאר העולם הקרנות היו רחבות יותר וערביות המדינה גדולות יותר. אצלנו הערבות עומדת על 15% בעוד שבגרמניה המדינה נותנת 90% ערבות ובבריטניה 80%, מה שמשנה את הסיכון של הבנקים. ככל שהערבות תהיה גדולה יותר, באזור חיוג שונה לגמרי מ-15%, הבנקים יוכלו לתת יותר סיוע לעסקים שיש חשש שכשחמשק יחזור לפעול הם לא יצליחו להתרומם שוב. התחלטה נמצאת בידי התשכ"ל ומתקיימים כל הזמן דיונים בנושא."

העתק מהראיון עם פרופ' אמיר ירון מיום 16.4.2020 מצורף לעתירה זו ומסומן כנספח 6.

43. המענק שהובטח לעצמאים -

43.1. בגוסף, במסגרת ההודעת נספח 2 לעתירה זו, ביום 30.3.2020, הודיע שר האוצר על העמדת סיוע של כשלושה מיליארד ₪ במענקים לעצמאים שפרנסתם נפגעה עקב משבר הקורונה וביום 2 באפריל 2020 התקינה המדינה את תקנות מענק סיוע לעצמאים (כמשמעותו לעיל) (ואשר תוקנו ביום 7.4.2020) למימוש סיוע זה.

43.2. סיוע זה בהיקף כולל של 1.2 מיליארד ₪ ובסך של עד 6,000 ₪ לעצמאי היה מיועד לכ- 300,000 עצמאים.

43.3. בפועל מענק בגובה ממוצע של כ- 4,000 ₪ - שולם רק לכ- 161,500 עצמאים. שוב תולדה של הלך בירוקרטי לקבלת המענק, במקום מהלך אוטומטי פשוט המבוסס על דיווחי הנישום לשנת 2018 ועל בסיס מידע שבידי רשות המיסים. התנאים לפעימה שנית של תשלום המענק בחודש מאי 2020 טרם ידועים ולא ניתן להסתמך עליהם.

44. התוצאה היא כי חרף רצונת הטוב של הממשלה והקצאת המשאבים הדרושים לכך עסקים רבים נמצאים כיום במשבר כלכלי חמור ותזרים שלילי, המונע מהם יכולת תשלום חובותיהם ובכלל זה תשלומי המיסים.

45. הדיוחים והתשלומים מנשא העתידה ומועדם

חרף הרצון לשפר את תזרים המזומנים של העסקים במצוקה, והעיכוב במימוש, מעולה מחמתעדים המפורטים בנספח 2 לעתירה זו, עומדים העסקים בימים הקרובים לשאת בחובות הגשת דוחות מס ובתשלומי המיסים הבאים:

45.1. דוחות מע"מ חד חודשיים לחודש מרץ 2020, אשר היו אמורים להיות מוגשים ביום 15.4.2020 ולאור חג הפסח הגשתם נדחתה ליום 27.4.2020, ותשלומי המע"מ שאמורים להיות משולמים בהתאם לדוחות אלו.

45.2. דוחות ניכויים משכר עובדים לחודש מרץ 2020, אשר היו אמורים להיות מוגשים ביום 16.4.2020 ולאור חג הפסח וכפי הוראות חז"ן (סעיף 173 לב לפקודת מס הכנסה) הגשתם נדחתה ליום 23.4.2020 ותשלומי הניכויים שאמורים להיות משולמים בהתאם לדוחות אלו.

45.3. מקדמות מס חכנסה לחודש מרץ 2020, אשר היו אמורות להיות משולמות ביום 15.4.2020 ולאור חג הפסח וכפי תוראת הדין (סעיף 175 לפקודת מס הכנסה) תשלומן נדחה ליום 23.4.2020.

משמעות אי דחיית המועדים בראי מצבם הכלכלי הקשה של העסקים הקטנים והבינוניים

46. עקב המתואר לעיל, בידי העסקים הקטנים והבינוניים אין כרגע תזרים פנוי לתשלום המיסים השוטפים (דבר שצפוי להיפתר עם הזרמת סיוע המדינה), ומאחר ומחזבר בתשלומי חובה שאי תשלומם מהווה עבירה פלילית, קיים סיכון גבוה כי עסקים אלו המנהלים על ידי אזרחים שומרי חוק יקלעו לחדלות פרעון עם ביצוע התשלום, בבחינת הקש האחרון ששבר את גב הגמל. תוצאת מעשה זה עלולה לחביא לאפקט הדומינו המתואר בדוח ה-OECD כפי שיפורט בהמשך עתידה זו ואשר השלכותיו הציבוריות חרות תאסון.

47. כל שמתבקש כרגע בחיבת זה תוא לגשר על פרק זמן של חודש ימים אשר במהלכו יש לקוות שיתרחש אחד מאלה או שילוב של שניהם גם יחד: (1) תורת העסקים לפעילות המיוחלת - חלקית או מלאה; (2) התממשות הסיוע עליו חכריות הממשלה לאתר הסרת כל החסמים שנוצרו בדרך כמתואר לעיל.

הקושי המעשי-טכני בהכנת דוחות תמס וביצוע התשלומים האמורים במועד שנקבע להם -

48. לא זו אף זו, שילוב מגבלות התנועה שחוטלו בתקנות הגבלת פעילות עם המגבלות על העסקת עובדים כפי שהוגדרו בתקנות הגבלת מספר עובדים, כמו גם הצמצום הדרסטי באפשרות ההתגייסות באמצעות תחבורה ציבורית וקיומן של אוכלוסיות בסיכון המנועות מטעמים בריאותיים מלצאת מבית, מערימים קשיים טכניים כבדים על חכנת דוחות תמיסים על ידי העסקים תיווחם בזמן, כמו גם על פעילותם של משרדי רואי החשבון המייצגים את העסקים. קבלת נתונים בהם חשבונות מס מספקים ונותני שירותים שנסגרו, ביצוע בירורים, תשלול פעולות אחרות הנדרשות באופן אחראי לשם הגשת הדיווחים וביצוע התשלומים הינה קשה שבעתים בימים אלו. ברור גם כי אי ביצוע הדיווחים והתשלומים עלול לגרום סנקציות אשר יחריפו עוד יותר את המשבר בפניהם ניצבים אותם בעלי עסקים.

49. ללשכה מגיעים מדי יום ביומו פניות ומכתבי לקוחות, אנשי כספים וחברי לשכה, מהם עולים קשיים אלו של מחסור בעובדים, מגבלות תנועה, סגר ערים וכו', המונעים עמידת בלוחות הזמנים לחכנת דוחות המס.

50. למותר לציין כי אף רשות תמיסים פועלת בימים אלה בכת אדם מצומצם וכי הממשלה התקינה את תקנות חליכי מס (כמשמעותם לעיל), אשר מאפשרות לרשות תמיסים דחייה בהפעלת סמכויותיה השונות בתחומי הפסיקה ותשומת עד ליום 31.5.2020.

הסטייה מהמקובל בעולם הרחב

51. ואם תדמה בנפשך כי בקשה לדחיית תשלומי מיסים הינה נחמה מקומית אשר אינה מתקיימת במקומות אחרים הרי שלא כך הדבר. משבר הקורונה הוכרז כאמור על ידי ארגון הבריאות העולמי כמגפה עולמית חוצה גבולות, וחמדינות חשונות מקיימות התמודדות חסרת תקדים עימה, בראש ובראשונה בחיבת הבריאות, אך כפי שציין ראש הממשלה בהצחתו נספת 1 לעתירה זו, גם בהיבט הכלכלי, המחווה, כדבריו, הרגל השנייה להתמודדות המדינה עם המגפה.

52. התמודדות אחרונה זו כוללת ברחבי העולם כולו שלל אמצעים: החל בחזרמת סיוע כספי רחב נטול בירוקרטיה וגם סיוע המכוון להקלת תזרים המזומנים של העסקים שנקלעו למשבר עקב המגפה, על דרך דחיית תשלומי מיסים.

53. למעשה וכמצוין בסקירת מקור שפרסמה הכנסת ביום 7.4.2020, הכלים הנפוצים ביותר במדינות ה-OECD לסיוע לעסקים הקטנים והבינוניים הם: דחיית מיסים ותשלומי חובה, מתן ערבויות להלוואות וסבסוד תשלומי השכר (שם עמ' 2).

סקירת הכנסת "התמודדות המשך מול משבר נגיף הקורונה בתשואה למדינת המפותחות" מצורפת לעתירה זו ומסומנת כנספת 7. (יודגש כי הסימונים בגוף הסקירה אינם במקור)

54. סקר הכנסת וסקר ה-OECD אשר פורסם בתתייתס להתמודדות עם משבר הקורונה מלמדים על עשרות מדינות שאפשרו דחיית תשלומי המיסים בהן: ארז'יב, בריטניה, קנדת וצרפת שאפשרו דחיית תשלום מיסים גלובלית, ומדינות אחרות בהן הולנד, הונגריה, גרמניה, אוסטורליה וספרד המאפשרות לנישומים לפנות בבקשה לדחיית מועדים כאמור **אגב פישוט מנגנונים.**

ספקר ה-OECD : "Tax Administration Responses to COVID-19: Measures Taken to Support Taxpayers" מצורף לעתירה זו ומסומן כנספח 8.

55. במקרים רבים דחיית המס כאמור נעשית למספר חדשים (ובמקרים מסוימים כמו בריטניה אף עד סוף שנת המס), ללא ריבית והפרשי הצמדה.

56. בחלק מוחמדינות דחיית המס נעשית לכל הנישומים באופן גורף, ובחלק מהקומות לסקטורים מסויימים על בסיס מיזת פגיעת מגפת הקורונה בעסקיהם.

יפים לעניין זה הסברי ה-OECD (שם עמ' 19) המדברים בעד עצמם:

Deferral of payments

The COVID-19 outbreak has an unprecedented impact on the cash-flow situation of many individuals, who may for example be laid-off temporarily from employment or who have to take unpaid leave for caring responsibilities. For many businesses, particularly small businesses and the self-employed, the down-turn in economic activity will also have severe consequences as shops are being closed, the number of customers may be reducing significantly, contracts may be terminated, supply chains interrupted, etc. At the same time those businesses continue to have regular expenses such as rental of business space, utility bills, wage costs and so on. Cash-flow issues can cause the failure not only of one business but also of connected businesses through a domino effect. Tax administrations could consider assisting taxpayers and easing cash-flow burdens by deferring tax payments which are due in instalments (for example quarterly or six monthly) or by downward adjustments to advance tax payments (or even suspension of such payments) even where profits are expected for the fiscal year. As noted above, consideration could be given to the duration of deferral and the potential longer term issues that might arise for cash-flow where amounts of tax due might build up significantly.

ראש תממסלה בהצחרתו נספח 1 תכריו על מדינת ישראל כאחת ממדינות ה-OECD הבטחות ביותר לתושביהן בחיבת התחלואה וקצב התפשטות חמגפה, אך מעט, מעט מדי, נעשה בעניין זה בהבטחת כלכלת המדינה ובטחונם הכלכלי והתעסוקתי של תעסקים והעצמאים.

דחיית המועדים איננה גורמת לחסרון כיס לקופת המדינה

57. בכלל דחיית מועדים איננה אמורה לגרום לחסרון כיס למדינה זולת ריבית והפרשי הצמדה. בפרט שתחדש מרץ בו עסקיקן הוא תחדש בו חלה ירידה דרסטית במחזורי תעסקים עקב צעדי חממסלה לעצירת חמגפה שתוארו לעיל, עד כדי איון פעילות והבטות גופים אלו, אשר בחלקם אף זכאים להתורי מעיימ.

58. העתירה עוקבת אחרי המקובל בעולם שעה שתיא ממוקדת באוכלוסיה שפגיעת משבר הקורונה בה קשה, תזרים המזומנים שלה שביר ביותר ונכונות הבנקים להלוות לה נמוך עד לא קיים. היא לא חלה על יתר העסקים שלא סבלו במידה כה קיצונית מחמשבר אשר יגישו את דוחות המיסים במועדם ויאפשרו את החלק הארי של גביית המיסים השוטפת.

59. לבסוף וכפי שמעיד גיליון החישוב המצויב, שערכה העותרת על בסיס נתונים שפרסם משרד האוצר, המדינה הקצתה תקציב של כ- 80 מיליארד ₪ לסיוע לעסקים בתם עסקינן, אשר חלקים ניכרים ממנו כאמור טרם מומשו. להערכת העותרת סכום זחיית תשלומי המיסים בו מדובר נמוך עשרות מונים מהקצאה התקציבית לא ממומשת זו, כך שדחיית תשלומי המיסים רק סוגרת פער זמנים בביצוע התקציב המיועד, ולכל היותר מחוזה ורר להסרת החסמים המתוארים לעיל בביצוע ההזרמה המתוכננת והמוצגת על ידי קברניטי המדינה.

גיליון חישוב העותרת המציג את התקציבים שהעמידה הממשלה לטיפול במשבר הקורונה מצורף לעתירה ומסומן בנספח 9.

60. יצוין כי כעולה מגיליון החישוב המיל, המדינה ייעדה סכום של 9 מיליארד ₪ לדחיית תשלומי מיסים. סכום זה, בחינתן כי הוא אמור לייצג עלויות של ריבית והפרשי הצמדה מן חסתם נותן מענה לדחיית תשלומים המבוקשת.

קיווה מקדמות המס לחודשים ינואר-פברואר 2020 מתשלומי חמס הבאים

61. לבסוף בחבילת הסיוע עליה הודיעה משרד האוצר (כאמור בנספח ד2) נכללה גם הבטחת לחזור מקדמות המס ששולמו על ידי נישומים (ככל ששולמו) בחודשים ינואר-פברואר 2020 (בהודעה ככל הנראה נפלה טעות שעת שאוזכרו החודשים פברואר-מרץ 2020). מאחר והחזר זה לא בוצע בפועל ומאותם טעמים של מצוקתם תזרים המזומנים של העסקים עליה עמדנו לעיל, מבקשת העותרת, כסעד משני, לחזרות למשיבות כי מקדמות אלו יקוּוּו מתשלומי מקדמות המס ומתשלומי המיסים האחרים המגיעים מהנישומים בחודשים שלאחר מכן.

פגית העותרת לדחיית את מועדי הדיווח התשלום המיסים

62. העותרת פנתה במספר הזדמנויות לרשות המיסים, בבקשה לדחיית מועד הגשת דוחות המס לתודש מרץ 2020 האמורים לעיל ותשלומי המיסים המתייחסים, על רקע הקשיים האמורים. כמו כן פנתה הלשכה לוועדת הכספים של חכנסת אשר תמכה בעמדת הלשכה.

63. כך ביום 22 במרץ 2020 פנתה נשיאת הלשכה לשר האוצר, שר הכלכלה והתעשיית, חחשב הכללי ומנהל רשות המיסים בעניין פעולות חירום מתחייבות להצלת המשק בישראל, ובין שאר הפעולות שהציעה שינקטו, חייתה דחיית התשלומים והדיווחים לכל מוסדות חמדינה (לרבות מס חכנסת, מעיימ והמוסד לביטוח לאומי) בשלושה חודשים לפחות.

הנשיאה חזרה על בקשה זו גם במכתבה מיום 25.3.2020 לשר האוצר שר הכלכלה והתעשייה, יייר ועדת הכספים וראש המועצת הלאומית לכלכלה, בו פירטה את המלצות הלשכה לפעולות נדרשות להמרת המשק והכלכלה.

הלשכה, במכתבם למנהל רשות המיסים מיום 7.4.2020 (ערב חג הפסח) של הנשיאה, סגנית חנשיאת, רז"ח ועו"ד לאת נובירט-פייג ויו"ר ועדת קשר לשע"מ/מחשוב מחותמה לעניינים שוטפים רז"ח (עו"ד) חנוך בהגאון, שבה ותזרח על בקשתה לדחיה גורפת של כל התשלומים (מע"מ ומס תכנסת) עד ל- 31.8.2020 (למעט לגבי עסקים שהמשיכו בפעילות סדירה, כגון עסקים למכירת מזון ותחפויות).

פניות העותרת כאמור מצורפות לעתירה זו ומסומנות כנספח 10, בהתאמה.

64. המשיבים לא השיבו באופן פורמאלי לפניות הלשכה. במישור הלא פורמלי/בע"פ, רשות המיסים סרב לבקשות הדחייה, למעט נכונות לדחיה קלה במועד הגשת דוחות הניכויים (מ- 23.4.2020 ל- 27.4.2020); בנימוקים הלא פורמאליים שהתקבלו נכללו בין היתר: הטענה כי בידי הנישומים האפשרות לחקטין את מקדמות המס וכי כל נישום יכול לפנות לרשות המיסים, באמצעות מוקד ייעודי שהוקם לשם כך, בבקשה פרטנית לקבלת הקלות בתשלומי מע"מ וניכויים על רקע מצוקה כלכלית, או לבקש בדיעבד ביטול קנסות בגין איחור בתשלומים.

65. עמדת רשות המיסים איננה מתעלח כלל ועיקר לפתרון המצוקה אליה נקלעו העסקים, שכן:

65.1. כפי שדיווחו כלי התקשורת וכפי שבדיקות הלשכה העלו, תמוקד שרשות המיסים הקימה לצורך מתן מענה פרטי כאמור קרס. חרשות לא פרסמה כל נוהל למתן הקלות שיאפשר שמהלך זה יהיה שקוף ושיוויוני, דבר המלמד על רצינות המהלך.

65.2. חרשות אף הודיעה כי תטיל קנסות על אי דיווח במועד, אלא אם כן יוגשו בקשות ממקורות לאיחור בדיווח, כאשר ביטול קנסות חינו הליך בירוקרטי נוסף, אשר אינו עולה בקנה אחד עם צמצום תחכבדה על העסקים, הנדרש בעת הזו.

65.3. פתרון הפחתת מקדמות - ככל שימצא לא מוצדק על בסיס שנתי (ולאיש לא ניתנה תנבואה איך תראה יתרת השנה) יגרור קנסות לפי סעיף 1א190 לפקודת מס הכנסה, קרי הטלת ריבית והפרשי הצמדה, והוא אינו נוהג מענה לקיוון הנדרש של מקדמות ינואר-פברואר 2020 מתשלומי מקדמות המס של החודשים שלאחר המשבר, בלי שיעורתי תשלומי המס בתחשיים של החזרה לפעילות.

66. קיוון המקדמות - כאמור בהודעתו מיום 30.3.2020 (במסגרת נספח 12) חבטיח שר האוצר לחתויר לנישומים את מקדמות המס ששילמו בתחשיים - ינואר-פברואר 2020. משהבטחה זו לא מומשה פנתה הלשכה בבקשה שניתן יהיה לקזז את מקדמות המס ששולמו בגין חודשיים אלו מתשלומי המיסים האחרים, למי שהקטין את מקדמות המס ביוזמתו, ומענתה כי הדבר אינו בר ביצוע.

67. במצב דברים זה לא נותר ללשכה אלא להגיש לבית המשפט חכבד עתירה זו.

ה. תיעוץ המשפטי

הסמכות לדחיית מועדים

68. לאור המתואר לעיל, והקשיים הבלתי אפשריים עימם אמורים בעלי העסקים הקטנים והבינוניים להתמודד, כתוצאה מהחשלויות של משבר הקורונה, דומה כי הנחיצות בדחיית המועדים לבעלי העסקים הקטנים והבינוניים כמבוקש בעתירה זו אינה יכולה להיות מוטלת ספק, ולא יהיה זה מוגזם לומר כי דחיית המועדים נדרשת להם כ"אוויר לשימח".

69. מתוך תבנה כי מציאות החיים הינה דינאמית ולא ניתן להתכוון מראש לכל המצבים ולחסידי אותם בחקיקה, הקנה המחוקק לרשות המיסים את שיקול הדעת והסמכות לדחות את מועד גביית המיסים והמקדמות, כולם או מקצתם. זאת, מתוך חבנה כי יהיו מצבים בהם יהיה צורך לסטות מהמועדים שנקבעו בדק, אם למשל מניעות פיזית לבצע את התשלומים ואם בשל הצורך להתחשב בציבור הנישומים.

70. הסמכויות לדחיית מועדים נשוא עתירה זו מוקמות למשיבים בדן.

71. המחוקק העניק לפקיד השומה הכפופים למשיב 3 את הסמכות ושיקול הדעת לתארך את המועדים לתשלום המס, כולו או מקצתו, כמו גם את המועדים לתשלום המקדמות, במסגרת סעיף 186 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש). יש להדגיש כי הסמכות ושיקול הדעת לדחות את המועדים שחוקנו למשיב 3 אינם מוגבלים או מותנים.

לשון סעיף 186 לפקודת מס הכנסה קובעת כדלקמן:

"פקיד השומה רשאי, אם ניתנה לו סובה מספקת לכך, לתארך את המועדים לתשלום המס, כולו או מקצתו, הנקבעים לפי סימן ב' או את המועדים לתשלום המקדמה, כולה או מקצתה, לפי סימן א', לתקופה שימצא לנכון, ובלבד שחנישום ישלם לתקופת הדחיה הפרשי הצמדה וריבית כאמור, וזולת אם קבע בית המשפט אחרת".

72. בהקשר זה של הדברים, תפקודת מקנה, בין היתר, בסעיף 192 לה, את הסמכות להפחית את הפרשי החצמדה וחריבית ככל שאי ביצוע התשלום אינו נובע מנסיבות הקשורות לנישום עצמו. דומה כי לא יכול להיות חולק שהאירועים הפוקדים אותנו המחייבים את דחיית תשלום המיסים והמקדמות אינם קשורים בנישומים, אלא שאף נכפו עליהם למרבח הצער.

73. באופן דומה למשיב 3 מוקנית הסמכות לדחות את מועדי הגשתם של דוחות מע"מ, כאמור בסעיפים 73 ו-116 לחוק מע"מ הקובעים כך:

"73. המנהל רשאי לדחות את מועדי הגשתם של דוחות, דרך כלל או במיוחד או לסוגים, ובלבד שדחיה לתייב במס פלוני תיעשה רק מטעמים מיוחדים שיירשמו; דחה המועד להגשת דוחית תקופתי, רשאי החייב במס להגיש דוח ארעי וסעיף 68 יחול בשינויים המחוייבים.

ובסעיף 116 לתוק:

116'. (א) המנהל רשאי להאריך כל מועד שנקבע בתוק זה או בתקנות על פיו לעשיית דבר, למעט מועד להגשת ערעור או ערר, ורשאי הוא לקבוע שהחוב ישולם לשיעורין, ובלבד שלא יאריך את המועד לניכוי מס תשומות לפי סעיף 38(א) לתקופת העלה על חמש שנים; התיר כך והחייב במס לא עמד בתשלום אחד במועד שנקבע לו, רשאי המנהל לדרוש את תשלומת של יתרת חחוב מיד.

(1א) (בוטל).

(ב) המנהל רשאי לחתנות הארכת מועדים כאמור בסעיף קטן (א) במתן ערובות להנחת דעתו לתשלום כל חוב או לביצוע כל פעולה שמועד עשייתה נדחה.

74. סמכויות הארכת מועדי הגשת דוחות המס הופעלו על ידי רשות המיסים אין ספור פעמים בעבר, בע תות חירום כבעתות רגיעה, בין היתר, כתוצאה מקושי בתורים מזומנים בתקופת הגים, כתוצאה ממבצעים צבאיים באזור יישובי הדרום וכיו"ב.

הודעת רשות המיסים או פרסומים בדבר הודעות כאמור במקדים שונים בהם הופעלה הסמכות בעיתות חירום בבחינת רשימה לא ממצה, מצורפים לעתידה זו ומסומנים כנספח 11.

75. מקל וחומר היה על המשיב 3 להפעיל סמכות זו בשעת חירום זו של מגפת הקורונה, שלא ידמה ולא ישווה לה בספר דברי הימים של מדינת ישראל.

76. סמכויות דחייה אלו הופעלו כנדרש גם במשבר הקורונה, שעה שהמנהל דחה את הגשת דוחות המעיימ והתשלום המתייחס אליהם בגין דוחות המעיימ הדו חדשים (לחדשים ינואר-פברואר 2020), שמועדם חל ביום 15.3.2020, עד ליום 27.4.2020 עקב משבר הקורונה.

77. אין אפוא כל הצדקה למחולו של המשיב 3 שלא לדחות מועדי הגשת דוחות המעיימ החד חודשיים לתודש מרץ ומועדי תשלום מקדמות המס ותשלום חניכויים לתודש זה, בשלושים ימים בלבד, דווקא כשהצורך לכך התגבר והפך כח קריטי.

78. ההצדקה לדחיית מועדים רק לעסקים קטנים ובינוניים עם מחזור של עד 50 מיליון ש"ח (למעט עסקי מזון ופארם) מתבקשת ומצדקת לאור העובדה שהמדינה לא הצליחה להסדיר לחם חלואות בערבותה, שעה שהעסקים הגדולים נהנים מכושף מו"מ טוב יותר מול המערכת הבנקאית ומקבלים ממנה אשוראי באופן רחב יותר, וכל מטרת הדחייה גישור על פערי המזומנים עד להגעת הסיוע.

79. אם לא די בכך, הרי שהמשיבה 1 עשתה שימוש בסמכותה לדחיית מועדים במסגרת תקנות שעת החירום במסגרת משבר הקורונה ביחס לרישיונות רכב, דיני תכנון ובנייה, דחיית תשלום קנסות וכיו"ב. בעת הזו, אין חולק על סמכותה של המשיבה 1 לעשות שימוש בכלי זה, גם אם ברור כי אין מדובר בכלי אשר נעשה בו שימוש בימי שגרה. ימים אלו רחוקים מימי שגרה כדחוק מזרח ממערב.

הסמכות לעשות מעשה בחובת לעשות מעשה

80. לשון החוק אינה קובעת, כשהיא לעצמה, בהכרח אם הסמכות היא סמכות רשות או סמכות חובה. לעיתים סמכות המנוסחת באופן ברור כסמכות רשות עשויה להתפרש, בנסיבות מסוימות, כסמכות חובה.

יש נסיבות שבהן שיקול-דעת המוקנה לרשות מינהלית הופך חובה. בנסיבות כאלה אומר בית המשפט לעתים כי 'רשאי משמעו' חייבי (...). רשאי נותר רשאי. והרשות כרוכה תמיד בשיקול-דעת... פירושו של דבר הוא, שהרשות המינהלית צריכה להפעיל את שיקול הדעת שלה ולבחון את האפשרויות הפתוחות לפניו לאור הנסיבות המיוחדות של המקרה (...). אם המסקנה היא כי שיקול-דעת המופעל באופן ענייני וסביר מוביל בתכרח להתלסט אחת ויחידה, רק אז יאמר בית-המשפט כי לפי הדין הרשות המינהלית חייבת לקבל החלטה זאת". בג"ץ 2757/96 אלראי נ' שד הפנים, (2) 018 (1996); בג"ץ 6728/06 עמותת "אומץ" (אזרחים למען מינהל תקין ונדק חברתי) נ' אולמרט, פס' 11 לפסק דינו של השופט רובינשטיין (פורסם בכב, 30.11.2006).

81. כפי שנקבע בפסיקה, סמכות שבשיקול-דעת אינה נטולת מסגרת נורמטיבית. על כל שימוש בשיקול דעת מינהלי חלים הכלים המקובלים בדבר סבירות, הגינות, תום-לב, היעדר שרירות והפליה ואמות מידה כיוצא באלה (בג"ץ 3094/93 התנועה למען איכות השלטון נ' ממשלת ישראל, פ"ד מו(5) 404, 423 (1993) (להלן - "פרשת דרעי")).

82. עוד נקבע כי לא רק הפעלת סמכות בנסיבות שבהן הפעלתה אינה סבירה, אלא גם הימנעות מחפזות סמכות שבשיקול דעת בשל טעמים בלתי סבירים, יכולה להוליך למסקנה כי החימנעות מפעולת היא בטלה (ראו פרשת דרעי, עמ' 425):

"אין חבדל בין הפעלת סמכות לבין הימנעות מחפזות סמכות: בהתקיים התנאים המקדמיים הדורשים הפעלת הסמכות, חייבת הרשות הסטטוטורית לפעול. מכאן כי גם אם הרשות ממאנת להפעיל סמכות שבשיקול-דעת (...) ניתן לבחון אם ההימנעות משימוש בסמכות נבעה משיקולים סבירים או שמא חייב מכלול הנסיבות את הפעלת הסמכות; כן נבחן אם ביסוד ההימנעות אינם מונחים חוסר סבירות, שרירות או הפליה, העלולים לפסול את מעשיה או מתדליה של הרשות".

83. לא זו אף זו: ישנן נסיבות שבחן הופכת סמכות שבישקול דעת לסמכות שחובח להפעילה:

"סמכות חרשות הופכת לסמכות שבחובה, כאשר הנסיבות העובדתיות הן כאלה שערכי היסוד של השיטה החוקתית והמשפטית שלנו הופכים את אי-הפעלתה של הסמכות לבלתי סבירה באופן היורד לשורשו של עניין"

בחיבת זה הימנעות המשיב 3 מלדחות את המועדים להגשת דוחות המס וביצוע תשלומי המיסים, בהינתן המשבר החרגני אליו נקלעו בעלי העסקים הקטנים ותביעונים קב המגפה, משמעותה במקרים רבים גזר דין מוות לאותם עסקים. כשמצופים תוצאה זו למחולל שלה, קרי החלטת להגביל את פעילות עסקים אלו למניעת התפשטות המחלה, ועקב כך הפגיעה בזכויות היסוד שלהם בהן תופש העיסוק וחזכות לקניין, הופכת את הימנעות המשיב 3 מלדחות את המועדים לבלתי סבירה, באופן היורד לשורשו של עניין.

84. עוד יובהר כי כל סמכות היא הלכה למעשה סמכות מעורבת. גם אם החוק נוקט בלשון של שיקול דעת מוחלט, נכללת תובה להפעיל את שיקול הדעת, להכין תשתית עובדתית ראויה ולשקול שיקולים ענייניים. לגבי רכיב של רשות בסמכות, על בית המשפט לבדוק אם נפל פגם בהפעלת שיקול הדעת של חרשות המינהלית. (יצחק זמיר, הסמכות המינהלית כרך א - המינהל הציבורי, 325-322 (מהדורה שנייה מורחבת, 2010).

85. בענייננו, נמנע המשיב 3 מלשקול שיקולים ענייניים. בעוד שפעמים רבות בעבר חזר והאריך את המועדים לתשלום המיסים ולהגשת דוחות המס, בעתות חירום כבעתות רגיעה, חזי שבעת חירום מובהקת ובלתי רגילה כעת הזו נמנע הוא ללא סיבה ראויה מלקבוע דחיית מועדים כאמור, כשהוא פוגע בעסקים שהחלטות הממשלה, בהגנה על בריאות הציבור, פגעה בהם אנושות, וכשתממשלה ביד השנייה פועלת להצלתם.

אי דחיית המועדים במקרה זו לוקה בחוסר סבירות קיצוני

86. העותרת אינה חולקת על הכלל הנקוט בידי בית משפט נכבד זה ולפיה תתערבותו במעשה מינהלי (ובענייננו במתדל) מוגבלת למקרים בהם החלטת חרשות לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

87. כך, במ"ץ 3017/05, חברת הזרע (1939) בע"מ נ' המועצה הארצית לתכנון ובניה, משרד המים (פסקה 38):

"כלל הוא, כי התערבות בית משפט זה במעשה מינהלי בעילח של אי-סבירות מוגבלת למקרים בהם החלטת חרשות לוקה בחוסר סבירות קיצוני, במובן זה שהיא חורגת לחלוטין ממתחם האפשרויות הסבירות שעמדו בפני החרשות בנסיבות אותו ענין. ככלל, בית המשפט נמנע מהתערבות בשיקול דעת החרשות חציבורית, ונטייה זו גוברת ביתר שאת, מקום שבו החלטה הנבחנת מצויה בתחום מומחיותה המקצועית של החרשות."

88. ברם, לשיטת העותרת, במקרה זה התנהלות המשיבים עלה בדיוק כדי דבר זה הקרוי חוסר סבירות קיצוני. האם סביר הדבר כי המשיבים יטענו כי הם עושים מאמצים לסייע "לנשמת אפה של הכלכלה", העסקים הקטנים והבינוניים, בשעה שהסיוע המיידני והזמין ביותר לתזרים המזומנים של אותה קבוצה נמצא ממש מתחת לאפם של המשיבים - הכספים שהם אמורים לגבות מחקבוצת האמורה? מה יועילו חכמים בתקנתם אם הגבייה תתבצע בכדי להעביר את התשלומים בחזרה למדינה? כיצד פגיעה מיידית בעסקים אלו בדרך של גביית התשלומים האמורה יש בה כדי לסייע לעסקים אלו אשר צמאים לחזרמת מזומנים מהמדינה בשעתם הקשה ביותר? האם אכיפת הגבייה בעת הזו משרתת את התכלית עליה מצהירים המשיבים עצמם? האם ניתן לחשוב על מעשה חלמאי גדול מזה? כך בדיוק נראה חוסר סבירות קיצוני.

אי דחיית המועדים במקרה זה ואכיפת הגבייה פתווה פגיעה קשה בזכות הקניין וחופש העיסוק של העסקים

89. דומה כי אין צורך בתורה על המוכן מאלו כי חופש הקניין, כבוד האדם עצמו וחופש העיסוק הינן זכויות יסוד המוכרות במשפט הישראלי ובחוקי היסוד שלו.

90. הסכנת הניצבת לפתחם של העסקים השונים כתוצאה מאי דחיית המועדים ואכיפת הגבייה במקרה חנוכחי הינה בדיוק זו - פגיעה בזכות היסוד שלהם לחופש עיסוק, שכן הם עלולים למצוא עצמם ללא פרנסה וללא עיסוק עם קריסת עסקיהם. בהמשך, הפגיעה האמורה עלולה להתגלגל לפתחם של עובדי אותם עסקים. תבאת אותם עסקים לעברי פי פחת ולמצב של פירוק עסקיהם תהווה פגיעה בזכותם לקניין וממילא פוגעת בכבודם כבני אדם. חובת הרשות הינה לנהוג בסבירות, בהתאם לעקרונות ולערכים המנחים ובחתישב בהיבטים של זכויות אדם, ובאינטרסים חברתיים וכלכליים שונים. יפים לעניין זה דבריה של כבי השופטת נאור, בתוארח אז, בעניינה של שושנת לוי נ' מדינת ישראל (בג"ץ 1662/05, פורסם בנבו, פסקאות 64-65):

"... מאחר ומדובר על הענקת מענקים הניתנים מכספי ציבור, על הגוף הציבורי "לקיים את הכללים התלים בדרך כלל על שיקול דעת מינתלי" לעיל בעמ' 171). על הגוף הציבורי לנהוג בסבירות, תוך הפעלת שיקולים עניינים ושוויוניים...

במסגרת השיקולים העניינים נדרשת הרשות המינהלית להתחשב "לא רק בנתונים עובדתיים, אלא גם בעקרונות וערכים. למשל בהיבטים של זכויות אדם, באינטרסים חברתיים וכלכליים שונים, זכויות באלה (י' זמיר חסמכות המינהלית (כרך ב, תשנ"ו) 741)" (בג"ץ 9722/04 פולגת גיינס בע"מ נ' ממשלת ישראל (לא פורסם, 7.12.2006) בפסקה 13).

91. בענייננו, העקרונות והערכים תברורים. הזכויות הנפגעות ברורות. האינטרסים החברתיים והכלכליים המיידים דרמטיים ואילו האינטרסים החברתיים והכלכליים בטווח הארוך עלולים להיות אף דרמטיים יותר. אין לפיכך מקום שהרשות תימנע מהפעלת שיקול הדעת המנהלי ותחמיר את הפגיעה בקבוצת העוסקים נשוא עתירה זו.

דחיית המועדים בראי ההסתמכות - החלטות בדבר דחיות מועדים בעבר יצרו מקום להסתמכות על דחייה במקרה הקדון

92. אי דחיית המועדים בנסיבות העניין, ולאור תמפורט לעיל, יש בה גם כדי לפגוע באינטרס ההסתמכות של בעלי העסקים על החלטות קודמות שעניינן דחיית תשלומים חיוניים כאלו ואתרים.

93. אמנם נכון הוא כי נקודת המוצא הינה שלמנהל הסמכות לחזור בו מפעולות מנהליות וכי עקרון הסופיות אינו חל על פעולות מנהליות. יחד עם זאת, סמכותה של הרשות המנהלית לשנות החלטה קודמת או לבטלה צריכה להיות מופעלת בהתאם לעקרונות הכלליים של שיקול הדעת המנהלי. כך, בין היתר, היא צריכה להיות מופעלת על יסוד שיקולים ענייניים בלבד, ללא הפליה ובאופן סביר. בהקשר זה יאמר כי במסגרת בחינת סבירות התבחנה ייבדק תאם חרשות איזנה כראוי, בין היתר, את האינטרס הציבורי שביסוד ביטול ההחלטה לבין הפגיעה שתביטול עלול לגרום.

94. היכולת של הרשות המנהלית לבטל החלטה אין בה להעניק לרשות מרחב פעולה בלתי מוגבל, ואין בה כדי לאפשר לרשות להתעלם מקיומה של הסתמכות מקום שהיא באה לסטות מהחלטה קודמת שלה. לעניין זה יפים דברי המלומדת ברק-ארוז במאמרה "הגנת ההסתמכות במשפט המנהלתי משפטיים כ"ז תשנ"ז (עמ' 17):

"נקודת המוצא של המשפט הפוזיטיבי היא, שעיקרון הסופיות אינו חל על פעולות מנהליות. לפי סעיף 15 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, הסמכה להתקין תקנות או ליתן הוראות מנהל - משמעה גם הסמכה לתקן, לשנות, להתלות או לבטלן בדרך שהותקנו התקנות או ניתנה ההוראה, אולם מכאן לא נובע שרשות מנהלית רשאית תמיד לבטל פעולה קודמת שלה תוך התעלמות מקיומה של הסתמכות".

95. המלומדת ברק-ארוז ממשיכה ומצינת כי כאשר רשות מבקשת לשנות מתחלטה קודמת הרי שהחלטה תחדש צריכה להתקבל לאחר שנשקלו כל השיקולים הרלבנטיים, ובכלל זה קיומה של הסתמכות:

"הסתמכות לתקן ולבטל קיימת, אך שיקול הדעת בהפעלתה צריך להיעשות תוך שקילת כל השיקולים הרבניים לעניין ובסבירות. בהקשר זה קיומה של הסתמכות הוא שיקול חשוב ביותר. כך, למשל, בבג"צ 574/81 ירמיהו עיני בע"מ נ' הוועדה המקומית לתקנון ולבניה, מרחב תכנון מקומי קריות, נפסלה החלטה לבחינה מתודת של חיתרי בנייה בשל הסתמכות של ממש של היזם על החלטה הקודמת בענינו."

96. כאמור, ההתחשבות בקיומה של הסתמכות צריכה להילקח בחשבון על ידי הרשות כאשר היא מבקשת לסטות מהחלטות קודמות שלה. בבג"צ 3406/91 בבלי נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בבב) קבע כבי השופט אהרון ברק (כתוארו אז) כי החלטה קודמת של הרשות עלולה לגרום להסתמכות וכי הרשות אינה רשאית שלא להתחשב בכך, וכלשונו:

"במסגרת קבלת ההחלטה השנייה, בה חוזרת הרשות המנהלית מההחלטה הראשונה, עליה לחתושב בהחלטה הראשונה. אכן, החלטה זו יצרה מציאות נורמטיבית חדשה, היא ביססה הסתמכות ולעיתים אף שינוי מצב לרעה... יש לשקול עניין זה במסגרת האיזון הכולל, חכוחן את סבירותה של החלטה השנייה".


כן בעניינו בעת הזו עת קורונה, משהחליט המשיב 3 על דחיית מועדים להגשת דוחות המעיימ הדו חודשיים, היה עליו לשקול את האפשרות כי יתר בעלי העסקים יסתמכו על החלטה ראשונה זו בניחול תזרים תמוזמיים שלהם, וישנו מצבם לרעה כשיגלו כי הסתמכותם הייתה לשווא.


1. סוף דבר

97. אשר על כל האמור בעתירה זו, מתבקש בית משפט נכבד זה לחוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש ברישא לעתירה זו, ולאחר שישמע את טיעוני הצדדים, להפוך את הצו למוחלט.

98. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בחוצאותיה של העותרת ובשכר טרחת עורכי דינה, בצירוף מעיימ כדין.

99. עתירה זו נתמכת בתצהירה של ריית איריס שטרק, נשיאת העותרת, המצהירה מטעמה.


נעם ברימן, ע"ד
מ.ר. 19340


איל ניגר, ע"ד דב"ח
מ.ר. 16060


יניב סטל, ע"ד
מ.ר. 38871

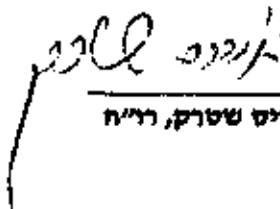
עדי קפלן ושות'
באי כח העותרת

תיוס, 20 באפריל 2020

תצהיר

אני החייט, רו"ח איריס שטרק, נושאת ת.ז. 057224735, לאור שהזוהרתי כי עלי לחצויר אמת וכי אחיה צפיה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזאת, בכתב, כדלקמן:

1. הנני משמשת כנשיאת לשכת רו"ח תשבון בישראל, והנני מוסמכת לתת תצהיר זה מטעם לשכת רו"ח תשבון.
2. תצהירי זה ניתן כתמיכה לעתירת ולבקשה המוגשות על ידי לשכת רו"ח תשבון בישראל כנגד ממשלת ישראל, שר האוצר ומנהל רשות המיסים-משרד האוצר בבית המשפט העליון בירושלים בשבוע כבית המשפט הגבוה לצדק (להלן: "העתירה") ובקשה למתן סעדי ביניים המוגשות בד בבד עימה (להלן: "הבקשה").
3. העובדות המפורטות בסעיפים 1-50 ו- 57-67 לעתירה ולבקשה דתונת לי מידעה אישית מתוקף עבודתי ואו מתוקף תפקידי ואו ממסמכים שהוצגו במי ואו משיחות שקיימתי עם גורמים שונים.
4. האמור בסעיפים 51-56 ובסעיפים 68-96 הינו לפי מיטב אמונתי ולרבות בהנאם לעצח משפטיית שקיבלתי מיתנצי המשפטיים האמונים עלי.
5. אני מצהירה כי זהו שמי, זהו תמימתי ותוכן תצהירי אמת.

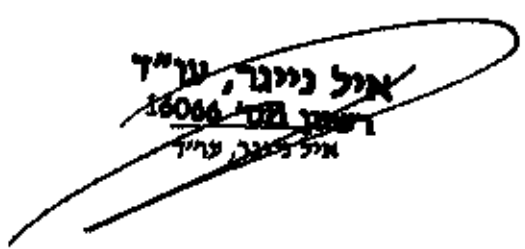

איריס שטרק, רו"ח

אישור

תדיני מאשר כי ביום 20 בחודש אפריל שנת 2020 בשעה 12:00 תופיעת לפני עריד איל נינו, מ.ר. 16060, מרחי ויצמן 2, תיא, הגבי איריס שטרק המוכרת לי אישית. תחופעת לפניי בוצעה בהנאם להגדרת כלל 14(ג) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) חתשמי"ו-1986.

תחופעה לפניי בוצעה באמצעות היתועדות הזונית אשר מתועדת אצלי, כאשר המצוירח מופיעת לפניי על גבי חצג, עת הצהרחה מושא תאימות לפנייה והיא מצהירה בפניי כי היא מצויה במדינת ישראל בזמן התמימה ותאימות והיא מסכימה לתיעוד החוזהני לעשיית השימוש בו.

לאור שהזוהרתי את המצוירח כי עליח לחצהיר את תאמת, וכי היא צפיה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשת כן, אישרה תנייל את נכונות תצוירחה אשר הוצגה לי במלואת במסגרת ההיתועדות החזונית ותתמת עליח בפני.


איל נינו, עריד
רשמי 16060
איל נינו, עריד

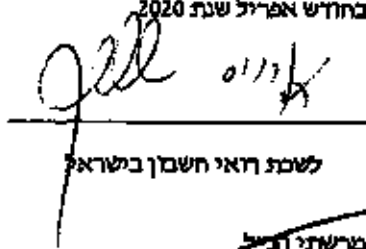
י פ ו י - כ ח

אני תחיש לשכת ראוי חשבון בישראל, ממנה בזה את עוזייד איל ניגור ואו נעם ברימן ואו יניב ססל ואו מועה כרמל ואו נעה רוזנברק ואו יוסף מ. קפלן ואו לפאור הלל זן ואו עמית קפלן ואו זן קפלן ואו גוון סוף ואו דוד גילת ואו אופיר סהבל ואו זאבי סוף ואו שרי סימון ואו שלומית גרוניך ואו אהרלעם זלמן ואו גלית קופרשמידט ואו בעז אורמן ואו סמדר רובינשטיין ואו חלי גונומן ואו אילנה מירון - רבינובין, וכל עוד דין אחר ממשדד עדי קפלן ושותף מרחוב ויעמן 2, תל-אביב לחיות באי כוחי ולפעול מטעמי בענין: עתידה לבנין - לשכת ראוי החשבון נ' ממשלת ישראל ואח. מבלי לפגוע בכלליהת המינוי הנ"ל, יהיה בא- מוחי רשאי לעשות ולפעול בשמי ובמקומי בכל הפעולות הנאות, כולן או מקצתן, וכל בקשר לענין הנ"ל חנובע ממנו כדלקמן:

1. לחתום על תחיש ולספול בכל תביעה או תביעה שכנגד, ואו כל בקשה, תגות, ותנגודות, בקשה לפתן רשות לערער, שרעור, זימן מסף תדעה, טענה, ותבענה או כל חלק אחר החוגע או חנובע מחליק הנ"ל ללא ימצא מן הכלל.
2. לחתקשר בשמי ומטעמי לעורך קבלת מידע אודות ותנאים בבית משפט חשונים בהם אני צד לחלק, וכן חלקי חמתנהל וכן חלקי שותפים.
3. להזמין עדים, למנות מטמחים, ולעשות כל הפעולות לפי תקנות סדרי הדין הקיימים כיום ושיהיו קיימים בעתיד, או פעולות בתוקף כל חוק או פרוצדורה אחרת שחלו או שתחלו על התביעה או על המשפט הנ"ל.
4. לתתם ולשלוח תדראות נטריונות או אחרות, לדרוש הסדות פשיטת רגל, או פירוק גוף משפטי ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מחזענין הנ"ל.
5. להופיע בקשר לכל אחת מחפולות הנ"ל בפני כל בתי המשפט, בתי דין למינהם או מוסדות אחרים וכן ממשלתיים וכן אחרים רק בדרגה בה חוגש יפוי הכה.
6. להתפשר בכל ענין חנובע מהענינים האמורים לעיל לפי שקול דעות של בא כוחי ולחתום על פשרה כזו בביחשיש או מחוצה לה.
7. לגבות את סכום התביעה או כל סכום אחר בכל ענין מחזענינים הנ"ל, לרבות החצאת בימיש ושכר טרחת עויד, לקבל בשמי כל מסמך ותפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שבא כוחי ימצא לכון ולפתאים.
8. להוציא לפועל כל פסייד או התלטה או צו, לדרוש צווי מכירה או פקודות מאסר ולעשות כל הפעולות המתרות עפיי חוק החוצאה לפועל.
9. לבקש בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב בלי ימצא מן הכלל אשר בא כוחי ימצא לכון בכל ענין חנובע מהענין הנ"ל.
10. להופיע בשמו ולחצנו בפני מנהל מקרקעי ישראל, רשויות מקומיות, רשם המקרקעין, עמידר, רשם הקרקעות, במשרד ספרי אחרות, ואו בכל רשות ציבורית ואו מוסד, גוף או חברה פרטיים או ממשלתיים אחרים והקשורים בענין המפורט לעיל וכן לחתום בשמי ובמקומי על כל בקשה, הצהרה ומסמכים אחרים למיניהם ולבצע בשמי כל עיסקות (דימיוציות) המוכרות עיי החוק ולתן הצהרות, קבלות האישורים ולקבל כל מסמך שאני רשאי לקבל עפיי זין ולבצע העברות בתמורה וללא תמורה.
11. לחצנו ולחפוע בשמו בפני רשם החברות, רשם החשופיות ורשם אגודות שיתופיות, לחתום במקומנו על כל בקשה או מסמך אחר בקשר לרשום גוף משפטי, לספול ברישומנו או מחקוט של כל גוף משפטי ולספול בכל דבר חנוגע לו ולבצע כל פעולה לאותו גוף משפטי.
12. לספול בשמו בכל הקשור לרישום פטנט, סימני מסחר וכן בכל זכויות אחרות המוכרות עיי החוק.
13. לחזות או לפפור באישום שלא במחלות הנאשם ואו בהעדרו.
14. לחתום על יפוי כח בלתי חוזרים.
15. להעביר יפוי כח זה על כל הסמכויות שבו או חלק מהן לעויד אחר עם זכות העברה לאחרים, לפטרם ולמנות אחרים במקומם ולתחל את עמנו הנ"ל לפי ראות עיננו ובכלל לעשות את כל הצענים שימצא לכון ומועיל בקשר עם המשפט או עם עניני הנ"ל, והנני מאשר את מעשי או מעשי ממלאי המקום בתוקף יפוי כח זה מראש.

המילים דלעיל ביהודי תכלילנה את הרבים ולחזיק.

ולאית באתי על החתום היום 20 בחודש אפריל שנת 2020



לשכת ראוי חשבון בישראל

הנני מאשר את תחישת מרשתי הנ"ל
איל ניגור, עויד
רשמי מסל 16066
איל ניגור, עויד